

NYT SAMBAND

- Et selvstyrende land i riget

Sambandsflokkurin
Á Fólkatíngi

Forord: Hvorfor en ny politik?

En af grundstenene under Sambandspartiet er rigsfællesskabet. Sambandspartiet blev grundlagt i 1906 med det at arbejde for mere solid og mere frisindet udvikling af det færøske folk i rigsfællesskab med Danmark som hovedsag. Sambandspartiet er et socialliberalt samhørighedsparti, der respekterer den enkeltes frihed og erhvervsmæssig foretagsomhed, samtidig med at det er socialt orienteret – det bør vi holde fast i.

Som det ældste parti på Færøerne har Sambandspartiet ligeledes været en del af flere reformer, der har været grundlaget for et frit, rigt og demokratisk Færøerne. Den bedste måde at udvikle det færøske samfund har været gennem rigsfællesskabet.

Hjemmestyreloven gav Færøerne udvidede rammer indenfor rigsfællesskabet samtidig med, at loven fastsatte Færøernes selvbestemmelsesret inden for visse sagsområder. Hjemmestyreloven har været det politiske og juridiske grundlag under den udvikling og fremgang, der er sket på Færøerne de seneste årtier og har sikret, at Færøerne, indenfor rigsfællesskabets brede rammer, gradvist har kunnet udvikle sig til det selvforsynende velfærdssamfund, som vi kender i dag.

Vi skal dog hele tiden huske på, hvordan vi bedst tilpasser os omgivelserne, som vi lever i. Sambandspartiet har altid været i udvikling og tilpasset sig nutiden og den virkelighed, vi lever i – dette skal også være gældende i fremtiden.

Færøerne kommer løbende mere på det geopolitiske verdenskort, og dette kræver, at vi fortsat tager større ansvar i forbindelse med udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitik og skaber de rigtige rammer til formålet. Dette er både nødvendigt, når det drejer sig om vores egen politik, men også når det vedrører vores rolle og bidrag til Kongeriget Danmarks samlede politik.

Diskussionen om rigsfællesskabet er ikke et varmt emne for tiden. Sambandspartiet mener, at man med nært og pragmatisk samarbejde kan finde en ny model for rigsfællesskabet med Færøerne som et selvstyrende land i riget. Dette skal gøres i tider, hvor spændingerne mellem rigsparterne er lave, så revolutionerende ændringer ikke gennemføres uovervejede, når der opstår den mindste uenighed.

Rigsfællesskabet skal have en tidsvarende og positiv diskurs. Færøerne skal have et stadigt større råderum og udvidede rammer at virke i, og nuværende praksis skal formaliseres.

Vi har brug for en nyordning af rigsfællesskabet – et Nyt Samband.

1: NYT SAMBAND

Der sigtes mod en reform af rigsfællesskabet – et Nyt Samband, med Færøerne som et selvstyrende land i riget. Der er fordele ved at holde fast i et rigsfællesskab – med et opdateret udtryk – fordi rigsfællesskabet er foranderligt, selv om kernen er den samme.

På baggrund af beskrivelsen af tilstandene i indledningen bliver moderniseringen af rigsfællesskabet beskrevet i denne del.

Grundlaget i et Nyt Samband:

Sambandspartiet er og vil fortsat være et samhörighedsparti. Det skal derfor først gøres klart, hvilke forudsætninger der fortsat skal være gældende i et nyt rigsfællesskab. Disse forudsætninger er begrundet i stordriftsfordele og den overordnede retssikkerhed på Færøerne i øvrigt.

Følgende anliggender bør fortsat være fælles anliggender:

- Grundlov
- Valuta
- Kongehus
- Retssystem
- Politi, anklagemyndighed og kriminalforsorg
- Udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitik (delvist)

Hovedmålsætninger i den nye politik:

**Udenrigs-,
sikkerheds- og
forsvarspolitik**

**Lovrammerne i
rigsfællesskabet**

Bloktilskuddet

2: UDENRIGS-, SIKKERHEDS- OG FORSVARSPOLITIK

Vi har brug for en reform af rigsfællesskabet, hvor Færøernes udenrigspolitiske råderum bliver yderligere udvidet. Der er derfor behov for, at udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitikken i riget lægges i faste rammer. Der skal aldrig være tvivl om, hvordan processen er, og hvem der i sidste ende har beslutningsretten.

Sambandspartiet foreslår:

Udenrigspolitikken bør hvile på to grund søjler, der skal bekræftes ved lov:

I. Kun gældende for Færøerne:

Den færøske del af udenrigspolitikken skal være på færøske hænder, og dette skal slås fast med det, der kun er gældende for os – dvs. internationale fællesskaber, fiskeriaftaler og handelsaftaler. Vi bør ligeledes have bestemmelsesretten angående forsvarspolitiske indgreb, der skal foretages på vores kanter.

II. Fælles for riget:

Fællespolitikken skal bygge på alt det, der ikke er omfattet af det, der er nævnt ovenfor. Det gør vi primært, fordi vi står stærkere og har større gennemslagskraft på den internationale scene, når vi arbejder sammen. Vi bør ligeledes sætte de konkrete indgreb i kraft, der bliver beskrevet i rapporten: "Færøerne på det geopolitiske verdenskort".

Disse tiltag foretages:

1. Der bør laves faste fremgangsmåder, der sikrer, at de færøske og grønlandske regeringer bliver taget med i udenrigs- og forsvarspolitiske beslutninger, der vedrører os. Der bør desuden laves rammer for udenrigspolitisk samarbejde på parlamentarisk niveau.

2. Styrelsesloven bør ændres, så Udenrigsudvalget bliver repræsenteret i overensstemmelse med fordelingen i lagtinget. Udvidet fortrolighed bør ligeledes være gældende i Udenrigsudvalget, ligesom udvalget kun bør behandle udenrigspolitiske anliggender. Udenrigsministeriets ansvar bør desuden ændres, så ministeren skal informere Udenrigsudvalget om udenrigspolitiske spørgsmål af stor karakter for at sikre, at Udenrigsudvalget er informeret om de samme forhold, som UPN i Danmark er.

3: LOVRAMMER I ET NYT RIGSFÆLLESSKAB:

I dag har vi en hjemmestyreløve fra 1948, der er grundlaget under det færøske hjemmestyre. Der er efterfølgende lavet anden lovgivning, der supplerer hjemmestyreløven, bl.a. den Udenrigspolitiske fuldmagtslov og overtagelsesloven, begge fra 2005.

Hjemmestyreløven har gavnet os meget og har været lovgivningen, der har skabt rammen for udviklingen af Færøerne. Vi må dog erkende, at ligesom alt andet ved vores fællesskab, har også de overordnede rammer for Færøerne brug for en modernisering.

Der er behov for en ny hjemmestyreløve – en selvstyreløve – der skal skabe de nye rammer for Færøerne som et selvstyrende land i riget. Løven skal bekræfte, at hvis Færøerne ønsker at løsrive sig fra fællesskabet, så er det færingerne selv, der skal beslutte det. De nye faste ramme for udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitik skal bekræftes i løven. Den udenrigspolitiske fuldmagtslov sættes ud af kraft. Dog skal det, der kan genbruges fra den udenrigspolitiske fuldmagtslov, f.eks. hvis Færøerne ønsker at få fuldbyrdet medlemskab i internationale fællesskaber mm., så skal Danmark uopfordret støtte det.

Sambandspartiet foreslår:

Vi bør lave en ny hjemmestyreløve – en selvstyreløve – samtidig med, at en udenrigspolitiske fuldmagtslov skal træde ud af kraft.

Bloktilskuddet:

For Sambandspartiet er det vigtigt at fastslå, at det ikke er bloktilskuddet, der definerer os som parti. På den anden side ønsker vi ikke at spille hasard med velfærden og den økonomiske bæredygtighed på Færøerne.

Sambandspartiet ønsker, at efterhånden som der overtages sagsområder, tager vi det fulde økonomiske ansvar. Hvor vi styrer, skal vi betale.

Konklusion:

Tiderne forandres, og rigsfællesskabet ændres også, alligevel står de lovmæssige rammer om rigsfællesskabet fortsat stille. Hjemmestyreløven gav Færøerne udvidede rammer indenfor rigsfællesskabet, og den har været det politiske og juridiske grundlag for den udvikling og det fremskridt, der er sket på Færøerne de seneste mange årtier.

Hjemmestyreløven, og de nuværende rammer for samarbejdet i riget stammer dog fra en anden tid, og Færøerne er i dag selvstyrende på de fleste områder. Det er derfor nødvendigt at modernisere og reformere rigsfællesskabet og tilpasse det nutiden og den virkelighed, vi lever i. Der skal fastsættes faste rammer, der passer til tiden, såvel i forhold til lovgivning som i forhold til formulering af konkret konkrete politik.

Færøernes udenrigspolitiske råderum skal udvides yderligere. Der er brug for, at udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitikken i riget bliver lagt i faste rammer, så der ikke er tvivl om, hvad fremgangsmåden er, og hvem der har beslutningsretten i sidste ende. Udenrigspolitikken bør derfor hvile på to grund søjler, fastsat ved lov, der skal adskille udenrigspolitikken, der kun angår Færøerne, og den fælles udenrigspolitik for riget.

Sambandspartiet vil ikke spille hasard med velfærden og den økonomiske bæredygtighed på Færøerne, derfor bør vi ikke skære uovervejjet i blokken, fordi den økonomiske stabilitet er betinget af vores ressourceøkonomi, der svinger meget over tid. Sambandspartiet vil, efterhånden som sagsområder overtages, og det bliver de kun, når det er til

fordel for færinger, overtage det fulde finansielle ansvar. Hvor vi bestemmer, skal vi betale.

Lovrammerne i rigsfællesskabet skal også opdateres med en ny hjemmestyrelov – en selvstyrelov. Loven skal skabe nye rammer for Færøerne som et selvstyrende land i riget. De nye faste rammer for udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitikken skal også bekræftes i loven. I samme omgang skal den udenrigspolitiske fuldmagtslov træde ud af kraft.

Rigsfællesskabet står stærkere med tidssvarende rammer, der forhindrer kommende uoverensstemmelser. Klare adskillelser mellem, hvem der har afgørelsesretten inden for hvilke sagsområder, vil forbedre arbejdsforholdene mellem rigsparterne, samtidig med at parterne sammen kan koncentrere sig om de anliggender, de har til fælles. Et godt internt samarbejde mellem parterne sikrer, at fællesskabet står stærkere udadtil, og den enkelte rigsparts tilstand forstærkes.

For at gennemføre indgrebene kræves der politisk vilje, den rigtige indstilling og pragmatisme mellem færøske og danske myndigheder. For at sætte arbejdet i gang skal der nedsættes en kommission mellem Færøerne og Danmark med det arbejdsformål at få afklaret, hvad der er den bedste måde at gennemføre de politiske ønsker, der er beskrevet ovenfor. Kommissionens konklusion skal være grundlag for, hvordan fremgangsmåden skal se ud, og hvilke tidsrammer der er.